

Տայերն Իսրայելի «հավանում» ու... ավելացնում են անլեզալների թիվը

Ընթացմանի «Մարդիկ-Ռիվաս» ակումբը դեկտեմբերի 1-ին առաջին անգամ հանդես եկավ «Արտաս-Մարդիկ» անվամբ՝ մասնակցելով Իսրայելի առաջնությանը: Ակումբի կազմում մասնակցում էին նաև հայեր, որոնց հարթաանկն ուսուցացող էր ու հետագա անելիների հանդեպ լավատեսության տրամադրող: Ցանկություն կա, որ «Արտաս-Մարդիկ» ակումբը շատ սեղերում հայ մեակույթն ու որոշ առումով նաև Հայաստանը ներկայացնող խորհրդանիշ դառնա: Թե իսրայելի համայնքում ինչ են կարծում եւ ինչ խնդիրներ ունեն, «Ազգի» համար մեկնաբանեց ներկայումս, ըստ էության, իսրայելի համայնքը ներկայացնող «Հոգի» հայ-իսրայելական ասոցիացիայի նախագահ **Վահագն Հայրապետյանը**:

Չուս ղեկավար ներկայացվածության առումով, Իսրայելի թագավորությունում ՀՀ հյուրասուսուբյուրները ներկայացնում էր մասնավոր հյուրասուսու Լուիս Բարբերա Սարգսյանը: Հյուրասուսուբյուրները անձնակազմում միայն մեկ դիվանագետ է աշխատում հյուրասուսու Մեքսիկայում, նաև երկու սեյնիկական աշխատող: «Ազգի» հեռուգրում հյուրասուսու ներկայացրեց առկա խնդիրներն ու ընդհանրապես ՀՀ արտաքինության համար առաջնային խնդիր է մտնում օրինական կարգավիճակը, քանի որ, հյուրասուսու վկայությամբ, շատերը գնում են Իսրայելի մեկնային կամ 15-օրյա զբոսաշրջության վիզաներով եւ թերեւ «հավանելով» Իսրայելի թագավորությունը՝ որոշում են մնալ այդ երկրում, հիմնավորել: Այդ դեպքում դառնում են անօրինական միգրանտներ: Այդուհետեւ նրանք փորձում են կոնկրետացնել իրենց կարգավիճակը՝ օրինական բնակվելու համար:

Թե որտեղ է այդ նույն օրինականացման գործընթացը դժվար կամ բարդ հենց Իսրայելում, Բարբերայանը գնահատական չի տալիս, ըս-

կով: «Փոփոխման դրամ չեն ենթարկվում, դիմում են անձնագրեր երկարաժամկետ, նաև օտարերկրյա ղեկավարներում այդ անձնագրերի վավերականության ժամկետը երկարացնելու համար», լուրջաբանեց Մեքսիկայում:

Իսրայելի բնակվող ՀՀ արտաքինության ղեկավարները, բացի անձնագրերի խնդիրներից, դիմում են նաև հյուրասուսու այլ ծառայությունների համար՝ անօրինական կարգավիճակի, անօրինականության, դատապարտության, իր կեցությունը սկսել երկրում»:

Ընդ որում, այդ օրենքները համարում են մասնափայտեցում են, որով ընդունվում են այն դեպքերում, որ օտարերկրացիների մոտեղ երկիր միանգամայն արգելվել չի կարող: Հետաքրքիր է, որ Իսրայելի կարծիք է դիտարկել անօրինական միգրանտների համար որոշ ստանդարտներ երկիր, որով անցնում են մասնավորապես աֆրիկյան երկրներից Կանադայի կողմնակց հեռացողները՝ հետագայում հաստատվելով հյուսիս-եվրոպական երկրներում:

Ինչ վերաբերում է հենց հայությանը, ապա վերջին տարիներին համարվում է, որ մոտ 40-45 հազար Հայաստանի արտաքին է ապրում Իսրայելում, իսկ այդ երկրի ընդհանուր բնակչությունը կազմում է շուրջ 47-48 մլն: «Բայց ՀՀ արտաքինության այն արտաքինները չեն, որ վերջին 2-3 տարվա ընթացքում են Հայաստանից մեկնել Իսրայել: Վիճակագրությունը ընդգրկում է այն արտաքիններին, որոնք բնակվելով Լեհաստանում եւ հետագայում սեղավորվելով Գերմանիա, Ֆրանսիա, Վերջապես սարբեր նկատարումներով հանգրվանել են Իսրայելում», նշեց հյուրասուսուբյուրներից Բարբերան:

Այսինքն՝ ավելի շատ այդ երկրում են գտնվում 90-ականների սկզբին Հայաստանից հեռացածները, սարբեր նկատարումներ ասվածն էլ ավելի համախառնացվում է, ասենք, եղանակային տարբերումներով: Վերջին 2-3 տարիներին Իսրայելում հայտնվածների մեծամասնության առաջնային է, ըստ Մեքսիկայում, չկա որեւէ վիճակագրություն:

Հիմնականում հայ համայնքի ներկայացուցիչներն ապրում են Մարդիկում, Վալենտինայում, Բարսելոնում՝ մոտ 10-12 հազար, մնացածը՝ ողջ Իսրայելի տարածքում: Չբավարարվածության առումով առաջին հերթին ՀՀ արտաքինության ներգրավված են ժողովրդական եւ գյուղատնտեսական աշխատանքներում: Վերջինս հիմնականում նախնիք է մանդարին հավաքելու հայտնի իրողության դրսևումն է:

Արեւելյան ՀՀ ներկայացուցչությունների աշխատանքի անբավարանի մաս կազմող տարիների, գանձումների կտրվածով Իսրայելում նույն վիճակն է: Անձնագրի փոփոխության համար ղեկավարող տարբեր Հայաստանում բազմակի լուրջացում է հյուրասուսուներում համարժեք ծառայությունների դիմաց գանձումներից՝ ՀՀ կառավարության որոշմամբ: Թե որտեղ են իսրայելացիները ՀՀ արտաքինության համար անձնագրի ստանալու արժեքը 225-275 եվրո է՝ լուրջապես Վալենտինայի ներկայացուցչությունում:

«Վերջերս փորձում են մեր արտաքինության նման հարցերում օգտակար լինելու համար ժամանակ առ ժամանակ մեկնել Բարսելոն, Մարդիկ՝ սեղան կազմակերպելով ընդունելությունները, ընդ որում, սեղան հայ համայնքներն են տարածված սեղան, սեղանացում են ՀՀ այն արտաքիններին, ովքեր հյուրասուսուբյուրներում են գտնվում», լուրջաբանեց Մեքսիկայում:

Ինչ վերաբերում է հենց հայությանը, ապա վերջին տարիներին համարվում է, որ մոտ 40-45 հազար Հայաստանի արտաքին է ապրում Իսրայելում, իսկ այդ երկրի ընդհանուր բնակչությունը կազմում է շուրջ 47-48 մլն: «Բայց ՀՀ արտաքինության այն արտաքինները չեն, որ վերջին 2-3 տարվա ընթացքում են Հայաստանից մեկնել Իսրայել: Վիճակագրությունը ընդգրկում է այն արտաքիններին, որոնք բնակվելով Լեհաստանում եւ հետագայում սեղավորվելով Գերմանիա, Ֆրանսիա, Վերջապես սարբեր նկատարումներով հանգրվանել են Իսրայելում», նշեց հյուրասուսուբյուրներից Բարբերան:

Այսինքն՝ ավելի շատ այդ երկրում են գտնվում 90-ականների սկզբին Հայաստանից հեռացածները, սարբեր նկատարումներ ասվածն էլ ավելի համախառնացվում է, ասենք, եղանակային տարբերումներով: Վերջին 2-3 տարիներին Իսրայելում հայտնվածների մեծամասնության առաջնային է, ըստ Մեքսիկայում, չկա որեւէ վիճակագրություն:

Հիմնականում հայ համայնքի ներկայացուցիչներն ապրում են Մարդիկում, Վալենտինայում, Բարսելոնում՝ մոտ 10-12 հազար, մնացածը՝ ողջ Իսրայելի տարածքում: Չբավարարվածության առումով առաջին հերթին ՀՀ արտաքինության ներգրավված են ժողովրդական եւ գյուղատնտեսական աշխատանքներում: Վերջինս հիմնականում նախնիք է մանդարին հավաքելու հայտնի իրողության դրսևումն է:

Արեւելյան ՀՀ ներկայացուցչությունների աշխատանքի անբավարանի մաս կազմող տարիների, գանձումների կտրվածով Իսրայելում նույն վիճակն է: Անձնագրի փոփոխության համար ղեկավարող տարբեր Հայաստանում բազմակի լուրջացում է հյուրասուսուներում համարժեք ծառայությունների դիմաց գանձումներից՝ ՀՀ կառավարության որոշմամբ: Թե որտեղ են իսրայելացիները ՀՀ արտաքինության համար անձնագրի ստանալու արժեքը 225-275 եվրո է՝ լուրջապես Վալենտինայի ներկայացուցչությունում:

«Վերջերս փորձում են մեր արտաքինության նման հարցերում օգտակար լինելու համար ժամանակ առ ժամանակ մեկնել Բարսելոն, Մարդիկ՝ սեղան կազմակերպելով ընդունելությունները, ընդ որում, սեղան հայ համայնքներն են տարածված սեղան, սեղանացում են ՀՀ այն արտաքիններին, ովքեր հյուրասուսուբյուրներում են գտնվում», լուրջաբանեց Մեքսիկայում:

Վահագն Հայրապետյանը գործարար է, եւ ինչպես ասվեց՝ Մարդիկում գործող հայ-իսրայելական «Հոգի» ասոցիացիայի նախագահն է: Նախկին ընթիւն Իսրայելում, ինչպես

ինձն արտաքինացվեց, փոխել է «Կոլի բնույթը»՝ զբաղվելով հայ համայնքի խնդիրներով ու հարցերով: «Հոգի» ասոցիացիան ստեղծվել է 2002-ին՝ ի թիվս հիմնադիրների ունենալով նաև Հայրապետյանին: Ասոցիացիայի գործունեության նպատակը հայության բարեկեցության բարձրացումն է, հնարավորինս օգտակար լինելը իսրայելացի հայերին:

2001 թվականից մի որոշ ժամանակահատված շատ հայեր, հավասարակշռում որոշ գործակալությունների խոստումներին, թե Իսրայելի մեկնելու դեպքում ապահովված կլինեն եւ կունենան աշխատանք, մեկնել են Հայաստանից եւ սեղավորվել այդ երկրում: Հայրապետյանի խոստումով, սեղավորվելուց հետո շատերի հա-

մարտն է, համայնքից հեռու լինելու ընթացքում հենց իրենցն է: «Հայկական Նոր հիվանդություն է կարծես առաջացել, մարդիկ չեն ցանկանում հայ մնալ, ընդհանրապես հայ լինել», մտախոհություն հայտնեց Հայրապետյանը:

Հայրապետյանի խոստումով, «Մարդ մարմին ու հոգի է, եթե հոգին լինում է նրան, մարմինն էլ դեր չի խաղում: Առ այսօր անգամ հոգեւորական չկա այստեղ, միջնորդ չունիլով է մաս գալիս հոգը: Ու այստեղ ինչպես էլ լավ է կլանը, ինչպես էլ գումար ու լուսավոր է, մեք ունենում հոգեկան սնունդի կարիք, դա տակալում շատ են գտնում»: Միայն կողմից, ղեկավար մտնեցման հարց կա: Կեցության իրավունք ստանալով հանդերձ՝ իսրայելացիները շատերն են մնալ հայ, նրանց մեջ ուժեղ է հայրենիքի սերը, բայց «ամենաուժեղ կրակն անգամ ցախ չդնես՝ կմարի»:

«Հոգի» ասոցիացիան ավելի շատ նախընտրում է գործել, քան բողոքել կամ դժգոհել: Ասոցիացիայի նախագահի խոստումով, «հետաքրքիր է իմ աշխատանքը, իմ ժողովրդին օգտակար լինելը»:

(Սոյեմբերի 29-30-ին ԵԱՀԿ արտգործնախարարների նախարարական խորհրդին մասնակցած Վալենտին Եսկանյանը, իսրայելացիներն անհրաժեշտությունը կա թեկուզ լված ու անուշադրության մասնակցած չզգալու համար- Ա. Գ.):

Ասոցիացիան սարբեր միջոցառումներ է կազմակերպում: Այս տարի առաջին անգամ բավականին մեծաթիվ՝ 4-5 հազար հայերի մասնակցությամբ կազմակերպված արդիվ 24-ի սզո երթից հետո ընթացմանի ակումբի բացումը հաջողվեց: Այնուհետեւ մի քանի ամսից համերգային ծրագիր է լուրջացվում:

Հաջող տարվա համար եւ ծրագրեր կան, որով վերաբերում են հայկական դրոշմի հիմնադրմանն ու եկեղեցու կառուցմանը: Հայկական դրոշմը, ըստ Հայրապետյանի, արդեն անհրաժեշտություն է, քանի որ համայնքը միտնում ունի մեծամասնությունը: Ընդ որում, ամենայն հավանականությամբ, հնարավոր կլինի իրականություն դարձնել արդեն որոշակի աշխատանքներով անհրաժեշտ Մարդիկում հայկական թաղամաս ունենալու հեռանկարը:

Վահագն Հայրապետյանի մտեցումը կլանվի յուրօրինակ գրավական կարող է լինել Իսրայելում հայ համայնքի կայացմանը: «Երբ հաջողություն են ունենում, կոիվը բարունակելու ցանկություն ու եռանդ է առաջանում: Ինչ տարբար չէ, այլ կոիվ կլանի, ինձ հետ»:

ՄԱՐԿԵՏԻՆԳՆԵՐԻ ՄԱՐԿԵՏԻՆԳՆԵՐԻ

Տեսարան Մարդիկի փողոցներից

րից առաջնային են մտնում անձնագրերի վերաբերող հարցերը: Իսրայելի թագավորությունում ղեկավարող հյուրասուսուբյուրներում Բարբերայանը ներկայացնում, անձնագրային խնդիրներն առաջինն են: Հյուրասուսուբյուրները զբաղվում են Հայաստանի իսրայելացիներին արտաքինության հարցերով, որոնցից առաջինը հանկարծ կտրվածով անձնագրային փաստաթղթերն են մտնում:

Ավելի շատ դրամ անձնագրերի վավերականությանը վերաբերող հարցեր են, որոնցով արտաքինները դիմում են՝ երկարաժամկետ նպատակով, որ կեցությունը սկսել երկրում»:

Ընդ որում, այդ օրենքները համարում են մասնափայտեցում են, որով ընդունվում են այն դեպքերում, որ օտարերկրացիների մոտեղ երկիր միանգամայն արգելվել չի կարող: Հետաքրքիր է, որ Իսրայելի կարծիք է դիտարկել անօրինական միգրանտների համար որոշ ստանդարտներ երկիր, որով անցնում են մասնավորապես աֆրիկյան երկրներից Կանադայի կողմնակց հեռացողները՝ հետագայում հաստատվելով հյուսիս-եվրոպական երկրներում:

Ինչ վերաբերում է հենց հայությանը, ապա վերջին տարիներին համարվում է, որ մոտ 40-45 հազար Հայաստանի արտաքին է ապրում Իսրայելում, իսկ այդ երկրի ընդհանուր բնակչությունը կազմում է շուրջ 47-48 մլն: «Բայց ՀՀ արտաքինության այն արտաքինները չեն, որ վերջին 2-3 տարվա ընթացքում են Հայաստանից մեկնել Իսրայել: Վիճակագրությունը ընդգրկում է այն արտաքիններին, որոնք բնակվելով Լեհաստանում եւ հետագայում սեղավորվելով Գերմանիա, Ֆրանսիա, Վերջապես սարբեր նկատարումներով հանգրվանել են Իսրայելում», նշեց հյուրասուսուբյուրներից Բարբերան:

Այսինքն՝ ավելի շատ այդ երկրում են գտնվում 90-ականների սկզբին Հայաստանից հեռացածները, սարբեր նկատարումներ ասվածն էլ ավելի համախառնացվում է, ասենք, եղանակային տարբերումներով: Վերջին 2-3 տարիներին Իսրայելում հայտնվածների մեծամասնության առաջնային է, ըստ Մեքսիկայում, չկա որեւէ վիճակագրություն:

Հիմնականում հայ համայնքի ներկայացուցիչներն ապրում են Մարդիկում, Վալենտինայում, Բարսելոնում՝ մոտ 10-12 հազար, մնացածը՝ ողջ Իսրայելի տարածքում: Չբավարարվածության առումով առաջին հերթին ՀՀ արտաքինության ներգրավված են ժողովրդական եւ գյուղատնտեսական աշխատանքներում: Վերջինս հիմնականում նախնիք է մանդարին հավաքելու հայտնի իրողության դրսևումն է:

Արեւելյան ՀՀ ներկայացուցչությունների աշխատանքի անբավարանի մաս կազմող տարիների, գանձումների կտրվածով Իսրայելում նույն վիճակն է: Անձնագրի փոփոխության համար ղեկավարող տարբեր Հայաստանում բազմակի լուրջացում է հյուրասուսուներում համարժեք ծառայությունների դիմաց գանձումներից՝ ՀՀ կառավարության որոշմամբ: Թե որտեղ են իսրայելացիները ՀՀ արտաքինության համար անձնագրի ստանալու արժեքը 225-275 եվրո է՝ լուրջապես Վալենտինայի ներկայացուցչությունում:

«Վերջերս փորձում են մեր արտաքինության նման հարցերում օգտակար լինելու համար ժամանակ առ ժամանակ մեկնել Բարսելոն, Մարդիկ՝ սեղան կազմակերպելով ընդունելությունները, ընդ որում, սեղան հայ համայնքներն են տարածված սեղան, սեղանացում են ՀՀ այն արտաքիններին, ովքեր հյուրասուսուբյուրներում են գտնվում», լուրջաբանեց Մեքսիկայում:

Վահագն Հայրապետյանը գործարար է, եւ ինչպես ասվեց՝ Մարդիկում գործող հայ-իսրայելական «Հոգի» ասոցիացիայի նախագահն է: Նախկին ընթիւն Իսրայելում, ինչպես

Կոմիսսիայի նամակահանի համալրված վերահրատարակությունը

Ընթերցողի սեղանին դրվեց մեծ կոմիսսիայի «Նամակներ» ժողովածուն, որը լույս է ընծայել Չարենցի անվան գրականության և արվեստի բանգարանի հրատարակչությունը:

Կոմիսսիայի գրած նամակների այս ժողովածուն ԳԱԹ-ի 2000-ին տպագրած հատուկ ճգնաժամի և լրացված վերահրատարակությունն է: Հաստատվեց են զեյլ նոր նամակներ, ընդարձակված են ծանոթագրությունները: Գրված ընդգրկված նամակները լուսաբանում են կոմիսսիայի վարդապետի կյանքի և գործունեության հետաքրքիր և չզբոսնող:

Թանգարանի երաժշտական բաժնում իր ուղիղ և լուսավոր եղանակով կոմիսսիայի ֆունդը: Այն ընդգրկում է հազարավոր նյութեր՝ նոսալի ձեռագրեր, հողվածների իմաստներ, գրած և ստացած նամակներ, զանազան փաստաթղթեր, համերգային երգեր, ընծայագրերով լուսանկարներ, գրքեր, մամուլ, անձնական գործածության իրեր, երաժշտական գործիքներ և այլն:

Գիրքը լույս է ընծայվել երաժշտագետ, բանգարանի երաժշտական բաժնի վարիչ Տոնիկ Բեխարյանի աշխատանքով, խմբագիրն է ՕՖելյա Կարապետյանը:

Նամակահանը լույս է ընծայվում մեծապես նույնպես և բանգարանի

սնորհով, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Հենրիկ Բախչի-Նյանը: Նա երաժշտագիտությամբ նշեց, որ Մոնթեալի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու «Կոմիսսիայի» երգչախմբի ղեկավար, խմբավար Կարոժան Մարգարյանի նախաձեռնությամբ, երգչախմբի անդամների հանգանակած գումարով հնարավոր եղավ յոթ տարի անց իրագործել վերահրատարակությունը: Հայ երաժշտության լուսավորչական մեջ մի ամբողջ դարաշրջան է կառուցվել կոմիսսիայի անվան հետ: Հանձարեղ երաժիշտ, երգահան, ազգագրագետ, երաժշտագետ, խմբավար, մանկավարժ, կասառող...

«Կոմիսսիայի վարդապետը անձնավորաբար ստանձնեց մի հիմնական տեղանակում՝ հայ բազմադարյան ժողովրդական և եկեղեցական երաժշտության հիմնավոր ուսումնասիրությունը և ստավ այդ բնույթի մինչև վերջ: Նա լուսավորում է մեծ առաջնություն ունեցող աշխարհային աշխարհային, որ հայն ունի իմաստություն և իմաստաբան երաժշտություն: Նա ազգային երգը և հողեց բուն սկզբնաղբյուրից, ամենայն զգուշությամբ, հմտությամբ ու հոգատարությամբ, ըստ ամենայնի մարտնչության սարսիգից ու ազդեցություններից և իր ցույց դրեց հայ մեղանքի և անարար տարրեր: Դա խլամբուս հանձարեղ արվեստագետի

Կարոժան Մարգարյանը

բարձր առաջնությունն է», գրի առնալուսում գրել է երաժշտագետ Տոնիկ Բեխարյանը:

Կոմիսսիայի նամակների հրատարակումը ընթերցողին ներկայացնում է երգահանի գրական ժառանգության այս բաժնի փյ թե՛ բազմաբնույթից և լուսավորչական: Նամակները, ինչպես և կոմիսսիայի յուրաքանչյուր վավերագիր, խիստ արժեքավոր են և հարուստ սկզբնական և թե՛ ժամանակի մեկնություն-հասարակական կյանքի վերաբերյալ: Կո-

միսսիայի իր բուն գործունեության շնորհիվ նամակագրական գործունեությունը է եղել ժամանակի հայ մտավորականության ու հոգեբանականության մի շարք ներկայացուցիչների հետ: Հովհաննես Թումանյան, Սիրանույշ, Արսակ Չոպանյան, Մարիամ Թումանյան, Գեորգ արեղիսկոյան Չորեքյան, Ալեքսանդր Մյասնիկյան, Նիկողայոս Տիգրանյան և այլք: Ցավով, նրա գրած նամակների մի մասը, ինչպես նաև ստացած բազմաթիվ նամակներ, մեզ չեն հասել: Նամակագրության մեջ գտնվում են կոմիսսիայի մարտի և ստեղծագործողի լուսավորչական նկատառումը, անկապակց և հստակորեն հեղան նրա խոհերն ու զգացումները, գեղագիտական ու փառաբանական հայացքները:

Մեծ արվեստագետ ամբողջ էությամբ վերադարձվել է իր ժամանակագրության ողբերգական իրադրությունները և ձգտել է կիսել իր մտածումները բարեկամների ու համակիրների հետ: Նամակներում կան բազմաթիվ երանգներ ու հոգեբանական ճանաչողություններ, ինչպես նաև համայնքի մեր առջևի հանդեպ և նաև «մեկ այլ» կոմիսսիայի իր բացառիկ գրավորությամբ ու համեստությամբ, խորաթափանց մտքով, հոգատար, կարեկից վերաբերմամբ և իմաստուն

սրամտությամբ:

Գրից եղելով նաև, որ կոմիսսիայի սեր բանկանական կառույց է եղել նաև Արսակ Չոպանյանի հետ, որին ուղղված նամակները մասնավորապես լուսաբանում են մեծ երգահանի գաղափարական դիրքորոշումներն ու փառաբանական ընթացումները:

Ուսագրով են նաև Հովհաննես Թումանյանի և իսխանուհի Մարիամ Թումանյանի հասցեագրված նամակները: Դրանք հասկալիաբար լուսաբանում են «Անուշ» դրամի հիման վրա օտերա գրելու հանգամանակները:

Կոմիսսիայի կյանքում խիստ նշանակալից է եղել Մարգարիտ Բաբայանի դերը: Երգչուհուն ուղղված նամակները երգահանի ջերմ սիրտ և բարեկամության անկեղծ վկայություն են: Կոմիսսիայի գնալվել է Բաբայանի կասառումներով, խանդավառվել նրա հաջողություններով և իր բարեկամ խորհուրդներով ու գրվածներով փառաբանել օտերության մեջ ստեղծագործող երգչուհուն:

Հանձարեղ արվեստագետի նամակները չափազանց հետաքրքիր են: Հոսով են, որ այս արժեքավոր վավերագրերը հանգամանորեն կուսումնասիրվեն, կօգտագործվեն և կնշխատեն երաժշտագիտության զարգացմանը:

ԱՐՓՈՒՆ ԱՍԽԱՆՅԱՆ

«Ժողովրդական երգիչ». Նախագիծը հաջողվեց հետադարձ հայացք

«Շանթ» հեռուստաընկերության եթերում ցուցադրվող «Ժողովրդական երգիչ» նախագիծը իր սեսակով ու ձևով բարձրացրել է մինչև այդ եթերներում հեռարձակվող այլ երաժշտական-մրցույթային հաղորդումներից: «Ժողովրդական» փաստեց, որ Հայաստանում կան աղանդաբան ու ընդհանուր երիտասարդներ, ովքեր սիրում ու զննախոսում են ժողովրդական-առնայական արվեստը, միաժամանակ ցուցանեց, որ ժողովրդի մեջ, հակառակ այնչափ լուրջ դրամների, կա կարոս ու սեր ժողովրդական երգ լսելու:

Սեակ Ամոյան, Արմեն Դավթյան, Նարեկ Պողոսյան, Էդգար Ավեսիսյան, Տաթև Զոչարյան... «Ժողովրդական երգիչ» նախագիծը 14 մասնակից մի ֆանի ամսվա ընթացքում դարձան գուսանական երգի նորոգյալ դեմքեր, առնայական երաժշտության ավանդույթները բարձրակողներ: Չայնային յուրահասկություններով, նորաձև ու բարձր կասառումներով նորակա մասնուցեցին Ձիվանու, Կոմիսսիայի, Սայաթ-Նովայի, Շեքունի սիրային, հայրենասիրական, խոհական և աշխատանքային երգերն ու աղանդը:

«Ազգի» հետ գրույցում «Շանթ» հեռուստաընկերության սնորհ Արթուր Եզեկյանը խոստովանում է, թե նախագիծը սկզբնական փուլում ունեին որոշակի մակախոսություն ու թերահավատություն: «Բայց որոշ ժամանակ անց համոզվեցինք, որ մի քանի ընտրություն են կատարել, թե՛ ռեժիսորները և թե՛ լուսանկարիչները: Նախագիծը հեղինակները չէին էլ լուսանկարում, որ նախընտրական փուլում կհասնվեն ավելի քան 400 դիմում» ժողովրդական երգիչ դառնալու ակնկալիով: Ա. Եզեկյանը նշում է, որ նախագիծը հաջողության գաղափարը նախ և առաջ նվիրվածությունն ու համախմբվածությունն է:

«Աշխատանքի ընթացքում կային միայն դրական լիցքեր: Առանձնահատուկ դժվարություններ չեն եղել: Ժյուրիում հավաքվել էին որոշ փոփոխումներ մասնագետներ, ովքեր մեկ ընդհանուր գաղափարի շուրջ համախմբված բարի աշխատանք էին անում»:

«Մրձագանձների հսկայական աճի էր սկսվել, որովհետև ժողովրդական

մի փյ սովի էր մասնակցել ազգային երաժշտության մասնուցման առաջնություն: Շատ մարդիկ գտնում են, որ ազգային երաժշտության ավանդական կերպը հնարձ է: Բայց փորձը ցույց է տվել հակառակը: Ես դեմ չեմ նորարարություններին, բայց համարել, որ ազգային երաժշտությունը անցած էստալ է՝ սխալ է», ասում է «Սայաթ-Նովա» առնայական երգիչ անսամբլի բաղաձայն Արմեն Խաչատրյանը:

Ճանաչել հայոց լեզուն, առնայական երգերը, ազգային գանձերը կենսական անհրաժեշտություն է: Սիրել-չսիրել արդեն երկրորդական է, բայց ճանաչել, իմանալ մեր մեծերին՝ լուսավորում են:

Նախագիծը հաջողության բանալին, թե՛ բանագրային երգ էր, դասիկանում կենդանի նվագակցությամբ հնչող հայկական փողեր ու հանձնի մեղեդիները, որ մտքի սանում են մեր լուսավորչի հիմնական հայրենիքը, լուսավորչի իսկական սիրտ, անձնավեր ընկերոջ, մոր վզի ու կարմիր մասին:

Նշանակալի է հասկալի մայր իրողությունը, որ ժողովրդին հոգեհարազատ հին երգերը կասառում էին նոր սերնդի ներկայացուցիչներ: Նրանց միջոցով այդ երգերը սարսածվում էին նաև այլ երիտասարդների, դեռահասների շրջանում:

«Յուրաքանչյուր երեխա յուրովի հրաշալի էր, յուրահատուկ ու աղանդավոր: Սեակը ցայտում էր որոշ

զույգ, Նարեկը յուրահայտ երգի մեջ հոգի էր դնում, Արմենը դրամատիկ էր կասառում, Սմբատն էլ աննախադասաբար էր», հավելում է Արմեն Խաչատրյանը:

Սիրողական մակարդակից մինչև մրտֆեսիոնալ բեմ երկար ու դժվարին ճանաչարի էր, որ անցան համառության, ուժի, աշխատանքի ու թանկիմաց մասնագետների օգնությամբ:

Հանկարծ կարևոր էր ուսուցիչների դերը: Մի ֆանի ամսվա ընթացքում մասնակիցների վրկայել էաղետ փոխվել էր, ձայները մարվել, կասառելագործվել, մոտացել էին ռմային «երգեցողությունը»: Երգում էին հողով, զգում, ընկալում յուրահայտուհնյունը: Համերգից համերգ կասառումները դառնում էին ավելի մրտֆեսիոնալ ու գեղունակ բարձր մակարդակի վրա:

«Դարձել էին ընտանիք: Միասին լուսավորում էին, մաշում, կասառում: Հանդիպում էին ամեն օր, լուսավորում ամենափյ յոթից ութ ժամ: Ուսուցիչություն էին դարձնում ամեն ինչին: Բացի երգի բառերից ու երաժշտությունից առանձնահատուկ ուսուցիչություն են դարձել բերանի բացվածքին, խոհիկներին, հայկական հնչեղանքին», նշում է աղջիկների վրկայի ուսուցչուհի Սիրանուշ Գալստյանը:

«Երգեցողական արվեստը սկզբունքներ ունի՝ ձայնային վարժու-

թյուններ, առնորի միջ առաքելում: Առնայական երգեր կասառելը բազմապիսի ու դժվարին գործընթաց է: Բացի սիրելուց, յուրահայտուհնյուն սակից մեջ ռեժիս էր հողի դեմ, նվիրված ու ջանասիրաբար աշխատել», ասում էր ռդաների վրկայի ուսուցիչ Սիրանուշ Գալստյանը:

Նրանք խոստովանում են, թե աշխատել են ջերմ բարեկամական մթնոլորտում, չեն զգացել լարվածության ու մրցակցության ընթացությունը:

«Համայնք երեխաներն էին միմյանց նկատողություն անում: Ստիպում էին, որ ավելի բազմաբան, լավ երգեն, միմյանց ոգեբուրում էին: Չկար մրցակցություն ու թե՛ մամբ»:

«Ժողովրդական երգիչ» առաջին լուրջ ֆայլն էր երիտասարդների շրջանում լուսավորչական ու սարսածելու ազգային երգ-երաժշտությունը: Կարելի է վստահ ասել, որ լայնամասշտաբ ծրագիրը հաջողվել է: Այսօրվա ռաբիսի, կվկոցների, կիսաանգլերեն հիփ-հոփի, սոստեր սախոների ու հայ ռեբիի անորակության մեջ եղան ու միջ ժամանակին էր անդրադառնալ ժողովրդական ակունքներին, ազգային երաժշտությանը:

ՆԱՍԻՄ ԿԱՐՈՒՅԱՆՅԱՆ

ՄՍՏՄՆԵ

Ընդհանրապես թյամբ ստացանք
Ռուսերը Տասնմասն Յուշուստր-59-60

«Պոսոյ հայ գրականութեան կուխներում մեջ»
 Ա և Բ հասորները, համալուսասխանաբար 327 և 302 էջ:
 Սամբուկում 2007-ին «Մամարա-Մուրա օֆսեր» տղարանում լույս սեսած սոյն հասորների մեկնեսան է լիբանանահայ մեկնեսան, գործարար և լրագրող Արմեն Հարությունյանը:

Ռուսերը Տասնմասն Յուշուստր-57
 «Գրադարանիս մոոոուած գիրերը»
 Սամբուկում 2006-ին «Մամարա-Մուրա օֆսեր» տղարանում լույս սեսած այս հասորի (312 էջ) մեկնեսան է լիբանանահայ հայսոհի մեկնեսան Արմեն Հարությունյանը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՆՄԱՆ ՀԱՐՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պեսական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (ղասվիրասու) «ՊԳԳ-ԳԳԱՊԶԲ-07/54» ծանկագրով կազմակերպում է գնանսման հարցում՝ ՀՀ տղոսի և երիտասարդության հարցերի նախարարության կարիքների համար ծյունագնացի ձեռքբերման նղասակով: Հրավեր սսանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդիինվեստսրանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաւակնահամարին և սոյն հայտարարության հրաղարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել լղասվիրասուին հետեւյալ հասցեով՝ Բ. Երեւան, Կոմիսսիայի լղ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Կ. Դրամբյանին:

Հրավերն անձին սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեղյում՝ նաև անձի լիագրությունները հավաստող համաղասասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը ռեժի է ներկայացնել մինչև դրանց բացման լղաղը՝ սոյն հայտարարության հրաղարակելու օրվան հաջորդող օրվանից հաւակն 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 10.00-ը:

